

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА

ПРИЈЕДЛОГ

**ПРОГРАМ
О КОРИШЋЕЊУ ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ**

Бања Лука, јул 2023. године

На основу члана 4. став 2. Закона о обновљивим изворима енергије („Службени гласник Републике Српске“, број 16/22) и члана 43. став 2. Закона о Влади Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 118/08), Влада Републике Српске, на _____ сједници, одржаној _____ 2023. године, **д о н о с и**

ПРОГРАМ О КОРИШЋЕЊУ ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ

Члан 1.

Овим програмом дефинишу се укупни циљеви Републике Српске о учешћу енергије из обновљивих извора до 2030. године, секторски циљеви по годинама, укупни доприноси који се очекују од појединих технологија, преглед врста и начина остваривања подстицаја, количине предвиђене за подстицај по технологијама, као и друга питања од значаја за остваривање циљева утврђених енергетским и климатским планом Републике.

Члан 2.

(1) Појмови употребљени у овом програму имају сљедеће значење:

1) „брuto финална потрошња енергије“ означава енергију која се испоручује за индустрију, транспорт, домаћинства, јавне услуге, за пољопривреду, шумарство и риболов, укључујући властиту потрошњу у производним електроенергетским и топлотним постројењима, као и губитке електричне и топлотне енергије у преносу и дистрибуцији, увећану за увоз, а умањену за извоз,

2) „секторски циљеви“ означавају износе изражене у процентима који представљају удио енергије из обновљивих извора у брутo финалној потрошњи енергије у електричној енергији, гријању и хлађењу и транспорту, а све у циљу остварења циља до 2030. године,

3) „мала постројења“ су хидроелектране, вјетроелектране и соларне електране на земљи инсталисане снаге закључно са 150 kW, као и соларне електране на објектима, електране на био-масу и био-гас, депонијски гас и гас из постројења за третман комуналних отпадних вода инсталисане снаге закључно са 500 kW,

4) „велика постројења“ су вјетроелектране и соларне електране на земљи инсталисане снаге веће од 150 kW закључно са 50.000 kW, као и соларне електране на објектима и електране на био-гас и био-масу, инсталисане снаге веће од 500 kW.

(2) Појмови који се користе у овом програму имају значења утврђена у Закону о обновљивим изворима енергија, Закону у енергетици и Закону у електричној енергији.

Члан 3.

Енергетским и климатским планом Републике Српске утврђен је укупан удио енергије из обновљивих извора до 2030. године.

Укупан удио енергије из обновљивих извора енергије утврђен је као однос очекиване бруто финалне потрошње енергије из обновљивих извора до 2030. године и очекиване укупне бруто финалне потрошње енергије у Републици Српској, изражено у процентима.

Бруто финална потрошња енергије из обновљивих извора представља збир бруто финалне потрошње:

- 1) електричне енергије произведене из обновљивих извора,
- 2) енергије за гријање и хлађење произведене из обновљивих извора и
- 3) енергије из обновљивих извора у транспорту.

Укупан удио енергије из обновљивих извора енергије у 2030. години даје се у сљедећој табели:

Табела 1

Удио енергије из обновљивих извора енергије у бруто финалној потрошњи енергије у 2030. години	46,55 %
Очекивана бруто финална потрошња енергије из обновљивих извора у 2030. године	820,93 ктое
Очекивана бруто финална потрошња енергије у 2030. године	1.763,54 ктое

Удјели обновљивих извора енергије у бруто финалној потрошњи енергије по годинама, за период 2022. -2030. година, дају се у Табели 1а која као прилог чини саставни дио Програма.

Члан 4.

Секторски циљеви за 2030. годину утврђени су на сљедећи начин:

- 1) Удио електричне енергије из обновљивих извора утврђен је као количник укупне количине електричне енергије произведене/потрошене из обновљивих извора, укључујући производњу електричне енергије купаца произвођача и заједница обновљиве енергије, при чему није укључена производња електричне енергије у реверзибилним хидроелектранама и бруто финалне потрошње електричне енергије.
- 2) Удио енергије гријања и хлађења из обновљивих извора утврђен је као количник енергије централног/даљинског гријања и хлађења из обновљивих извора, плус потрошња друге енергије из обновљивих извора у индустрији, домаћинствима, услужном сектору, пољопривреди, шумарству и рибарству, за гријање, хлађење и процес прераде и бруто финалне потрошње енергије гријања и хлађења.

3) Удио енергије из обновљивих извора у транспорту утврђен је као количник збира свих биогорива, горива из биомасе и обновљивих течних и гасовитих горива небиолошког поријекла намијењених употреби у транспорту која су потрошена у сектору транспорта (обновљива течна и гасовита горива небиолошког поријекла намијењена употреби у транспорту произведена коришћењем електричне енергије из обновљивих извора енергије сматрају се дијелом удјела у сектору електричне енергије) и бруто финалне потрошње енергије у транспорту.

Секторски удјели, удјели електричне енергије из обновљивих извора, енергије гријања и хлађења и енергије из обновљивих извора у транспорту у 2030. години, дају се у сљедећој табели:

Табела 2

Удио електричне енергије из обновљивих извора у 2030. години	72,20 %
Бруто финална потрошња електричне енергије из обновљивих извора у 2030. години	322,01 ктоне
Бруто финална потрошња електричне енергије у 2030. години	445,98 ктоне
Удио енергије гријања и хлађења из обновљивих извора у 2030. год.	61,63 %
Бруто финална потрошња енергије гријања и хлађења из обновљивих извора у 2030. год.	460,86 ктоне
Бруто финална потрошња енергије гријања и хлађења у 2030. год.	747,84 ктоне
Удио енергије из обновљивих извора у транспорту у 2030. год.	9,95 %
Бруто финална потрошња енергије из обновљивих извора у транспорту у 2030. год.	38,06 ктоне
Бруто финална потрошња енергије у транспорту у 2030. години	382,49 ктоне

Секторски удјели, удјели електричне енергије из обновљивих извора, енергије гријања и хлађења и енергије из обновљивих извора у транспорту, по годинама, за период 2022. -2030. година, дају се у Табели 2а, Табели 2б, Табели 2в која као прилог чини саставни дио Програма.

Члан 5.

Доприноси остваривању циљева, односно удјела електричне енергије из обновљивих извора у 2030. години утврђују се на основу доступности ресурса, а очекује се од хидроенергије, соларне енергије и енергије вјетра.

Максимални планирани укупни инсталирани капацитети за производњу електричне енергије до 2030. године и максимална планирана производња електричне енергије по технологијама, као и очекивани доприноси купаца - произвођача даје се у сљедећој табели:

Табела 3

	MW	GWh
Хидроелектране	1.262,09	3.664,97
Вјетроелектране	381,4	937,77
Соларне електране	710,30	992,85
Електране на биомасу, биогаз и депонијски гас	20,36	140,24
Купци - произвођачи	210,00	287,70
УКУПНО	2.584,15	6.023,53

Максимални укупни инсталирани капацитети по технологијама по годинама, за период 2022. -2030. година, дају се у Табели 3а која, као прилог чини саставни дио Програма.

Члан 6.

У циљу постизања дефинисаних количина планиране производње електричне енергије, произвођач електричне енергије из обновљивих извора енергије, у складу са Законом, може остварити право на сљедеће врсте подстицаја:

- 1) право на погодности приликом прикључења на мрежу,
- 2) право на обавезан откуп произведене електричне енергије по гарантованој откупној цијени или право на премију за продају на тржишту или потрошњу за властите потребе за мала постројења,
- 3) право на тржишну премију за електричну енергију коју продаје на тржишту, утврђену у поступку аукције за велика постројења.

Члан 7.

Сваком новом произвођачу који електричну енергију производи из обновљивих извора који захтијева прикључење на дистрибутивну мрежу, Оператер дистрибутивног система дужан је да, изради и достави, о свом трошку, детаљну анализу могућности и услова за прикључење, са проценом трошкова прикључења и временским оквиром за реализацију предложеног начина прикључења.

Члан 8.

Мала постројења имају право на обавезан откуп произведене електричне енергије по гарантованој откупној цијени или право на премију за продају на тржишту или потрошњу за властите потребе, у периоду од 15 година, уколико претходно испуне услови дефинисане Законом, а максимални укупни инсталирани капацитети и планирана производња електричне енергије до 2030. године, по технологијама, у оквиру које су посебно исказане квоте за заједнице обновљиве енергије, дају се у сљедећој табели:

Табела 4

	MW	GWh
Мале хидроелектране	4,30	18,06
- од чега за Заједнице	2,50	10,50
Мале вјетроелектране	1,80	4,57
- од чега за Заједнице	0,45	1,14
Мале соларне електране	225,00	308,25
- од чега за Заједнице	9,00	12,33
Мала постројења на биомасу, биогаз и депонијски гас	4,25	28,90
- од чега за Заједнице	0,45	3,06
УКУПНО	233,75	353,06

Максимални укупни инсталирани капацитети за мала постројења и планирана производња електричне енергије по годинама и по технологијама, у оквиру које су посебно исказане квоте за заједнице обновљиве енергије, за период 2022. - 2030. година, дају се у Табели 4а која, као прилог чини саставни дио Програма.

Члан 9.

Произвођачи електричне енергије који електричну енергију производе у великим постројењима имају право на тржишну премију у периоду од 15 година за електричну енергију коју продају на тржишту, а исту остварују након спроведеног поступка аукције, изградње постројења и испуњења других услова у складу са Законом.

Аукција је поступак јавног надметања, с циљем прикупљања понуда за изградњу постројења за производњу електричне енергије из обновљивих извора и остварења права на подстицај, при чему је предмет надметања продајна цијена електричне енергије која је непромјенљива у периоду трајања права на подстицај.

Критеријум за избор најповољнијег понуђача је најнижа понуђена продајна цијена електричне енергије за дату технологију.

Тржишна премија је промјенљива и израчунава се, на кварталном нивоу, као разлика између продајне цијене електричне енергије понуђача/произвођача из поступка аукције и референтне тржишне цијене коју утврђује Регулаторна комисија за енергетику.

Члан 10.

Аукција се проводи сваке двије године почев од 2024. године, за одређену технологију и утврђени капацитет, а право учешћа имају сви заинтересовани понуђачи који су за изградњу објекта прибавили локацијске услове и еколошку дозволу.

Поступак аукције проводи Оператор система подстицаја.

Шест мјесеци прије расписивања аукције Влада доноси одлуку са основним елементима за расписивање аукције у складу са Законом и овим Програмом.

Одлуком се утврђују обим аукције, количине планиране електричне енергије које су предмет подстицаја, минимални и максимални праг понуде, максималан период за почетак рада постројења, начин израчунавања промјенљиве тржишне премије, тренутна референтна тржишна цијена и друго.

Технолошке квоте које су предмет аукције за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора за велика постројења дају се у сљедећој табели, а исте се могу кориговати зависно од испуњења укупних планираних циљева:

Табела 5

	2024.		2026.		2028.	
	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh
Вјетроелектране	20,00	50,80	40,00	101,60	60,00	152,40
Соларне електране	20,00	27,40	40,00	54,80	60,00	82,20
Електране на биомасу, биогаз и депонијски гас	2,00	13,60	4,00	27,2	8,00	54,40
УКУПНО	42,00	91,80	84,00	183,6	128,00	289,00

Члан 11.

Допринос остварењу циља очекује се и од купаца произвођача, односно крајњих купаца који имају право да изграде и прикључе електрану која користи обновљиве изворе енергије на унутрашње електричне инсталације свог објекта и производе електричну енергију за сопствену потрошњу, а вишак произведене електричне енергије испоручују у мрежу по систему нето мјерења или нето обрачуна или примјеном стандардне шеме снабдијевања.

Члан 12.

Доприноси остваривању циљева, односно удјела енергије из обновљивих извора у гријању и хлађењу до 2030. години очекује се од биомасе и примјеном топлотних пумпи.

Члан 13.

Доприноси остваривању циљева, односно удјела енергије из обновљивих извора у транспорту до 2030. години очекује се коришћењем течних биогорива и електричне енергије из обновљивих извора.

Члан 14.

Средства за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора обезбјеђују се из накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора коју плаћају крајњи купци, прихода од продаје гаранција о поријеклу за електричну енергију из система подстицаја, те прихода по основу активирања средстава обезбјеђења за прелиминарно право на подстицај.

Члан 15.

Влада на приједлог Министарства може извршити измјене и допуне Програма ради његовог усклађивања са Енергетским и климатским планом Републике Српске или из неког другог разлога.

Члан 16.

Овај програм ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: Број: 04/1-012- /23

ПРЕДСЈЕДНИК ВЛАДЕ

Датум, 2023.године

Радован Вишковић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРОГРАМА О КОРИШЋЕЊУ ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ

I ПРАВНИ ОСНОВ

Законски основ за доношење Програма садржан је у члану 4. став 2. Закона о обновљивим изворима енергије („Службени гласник Републике Српске“, број 16/22), којим је прописано да се циљеви Републике Српске о учешћу енергије из обновљивих извора по годинама, количине предвиђене за подстицај по технологијама, преглед врста и начин остваривања подстицаја, као и друга питања уређују Програмом о коришћењу обновљивих извора енергије који доноси Влада Републике Српске.

Такође, у оквиру прелазних и завршних одредаба Закона о обновљивим изворима енергије, конкретно чланом 72. став 1. прописано је да ће Влада у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети Програм о коришћењу обновљивих извора енергије.

II УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРАВНИМ ПОРЕТКОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

III РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ УПУТСТВА

Циљеви Републике Српске о учешћу енергије из обновљивих извора по годинама, количине предвиђене за подстицај по технологијама, преглед врста и начин остваривања подстицаја, као и друга питања била су прописана Акционим планом Републике Српске за коришћење обновљивих извора енергије донесеним у складу са Законом о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији („Службени гласник Републике Српске“, бр. 39/13, 108/13, 79/15 и 26/19).

Имајући у виду да је усвојен нови Закон о обновљивим изворима енергије („Службени гласник Републике Српске“, број 16/22) те да је чланом 4. став 2. прописано доношење Програма о коришћењу обновљивих извора енергије, а не више акционог плана, потребно је донијети исти програм.

Основни разлог за доношење овог програма произлази из потребе да се дефинишу циљеви Републике Српске о учешћу енергије из обновљивих извора по годинама, количине предвиђене за подстицај по технологијама, преглед врста и начин остваривања подстицаја, као и друга питања.

IV ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

Чланом 1. одређен је предмет програма.

Чланом 2. одређује се значење појмова употребљених у овом програму.

Чланом 3. прописује се начин утврђивања укупаног удјела енергије из обновљивих извора до 2030. године, те упућује на Табелу 1а, која као прилог чини саставни дио

Програма, а којом су дати удјели обновљивих извора енергије у бруто финалној потрошњи енергије по годинама, за период 2022. -2030. година.

Чланом 4. прописује се начин утврђивања секторских циљева за 2030. годину те упућује на Табелу 2. којом су дати секторски удјели, удјели електричне енергије из обновљивих извора, енергије гријања и хлађења и енергије из обновљивих извора у транспорту у 2030. години.

Чланом 5. прописује се да се доприноси остваривању циљева, односно удјела електричне енергије из обновљивих извора у 2030. години утврђују на основу доступности ресурса, те упућује на Табелу 3а која, као прилог чини саставни дио Програма, а којом су дати максимални укупни инсталирани капацитети по технологијама по годинама, за период 2022. -2030. година.

Чланом 6. дефинисане су врсте подстицаја које, у складу са Законом, а у циљу постизања дефинисаних количина планиране производње електричне енергије, произвођач електричне енергије из обновљивих извора енергије може остварити.

Чланом 7. прописују се обавезе Оператера дистрибутивног система код прикључење на дистрибутивну мрежу произвођача електричне енергије из обновљивих извора енергије.

Чланом 8. дефинисане се право на обавезан откуп произведене електричне енергије за мала постројења те упућује на Табелу 4а, која као прилог чини саставни дио Програма, а којом су дати максимални укупни инсталирани капацитети за мала постројења и планирана производња електричне енергије по годинама и по технологијама, у оквиру које су посебно исказане квоте за заједнице обновљиве енергије, за период 2022. - 2030. година.

Чланом 9. дефинише се право произвођача који електричну енергију производе у великим постројењима на тржишну премију кроз поступак аукције, те дефинише поступак аукције.

Чланом 10. прописује се начин провођења поступка аукције те дефинишу технолошке квоте које су предмет аукције.

Чл. 11, 12. и 13. дефинише се да се допринос остварењу циља очекује се од купца произвођача, односно крајњег купца, од биомасе и примјеном топлотних пумпи те коришћењем течних биогорива и електричне енергије из обновљивих извора

Чланом 14. дефинише се начин обезбјеђивања средстава за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора.

Чланом 15. дефинишу се измјене и допуне Програма.

Чланом 16. прописује се ступање на снагу овог програма.

V УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ И КОНСУЛТАЦИЈЕ У ИЗРАДИ

У складу са Смјерницама за поступање републичких органа управе о учешћу јавности и консултацијама у изради закона („Службени гласник Републике Српске“, број 86/22), током израде нацрта Програма извршене су консултације са Оператором система подстицаја, Оператором дистрибутивног система и Регулаторном комисијом за енергетику Републике Српске.

VI ЕКОНОМСКА ОПРАВДАНОСТ И ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За спровођење овог програма нису потребна додатна средства у буџету Републике Српске.